Indian Journal of History and Archaeology

ISSN (E):2582-225X
VOL-2, ISSUE -1, MAY -JUNE, 2020, 28-38

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು

(Ambedkar and Fundamental Rights)

ಡಾ.ಎಂ.ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ

ಡಾ.ಎಂ.ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ
ಅಧ್ಯಾಪಕರು
ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
ಸಂಶೋಧನ ಹಾಗೂವಿಸ್ತರಣ ಕೇಂದ್ರ
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,
ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪರಮ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಮಗ್ರ ವಿಕಾಸವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದ ಸಮಾಜಲ್ಲದರುವ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರೀಕ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ನೆರವಾಗುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆಯೇ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಅಪಾಯ ಒದಗಿಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದಂಥ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಳಕೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಡಳತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಶಾಸಕಾಂಗವೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಂದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವಂಥ ಮೂಲಭೂತ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದತ್ತವಾಗಿಯೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಬಲೀಕರಣ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತಗೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೂ ನೂತನವಾಗಿ ರಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವು ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಯ ವಿಚಾರವು ಅನೇಕ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿದಂಥ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಚೋಧಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವು ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವೂ ಒಡಮೂಡಿದ ದಿನದಿಂದಲೂ ಸಂವಿಧಾನದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಇದು ಆಗಾಧವಾಗಿ ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿತು.

ಅಮೇರಿಕಾದ **'ಬಿಲ್ ಆಫ್ ರೈಟ್ಸ್'** ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ನೂತನ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮೌಢ್ಯ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಗೂ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಹಲವು ಜನಸಮುದಾಯಗಳು ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡು ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ನೈಜಾ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಒಂದುಗೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಜಾನ್ ಸೈಮನ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆಯೋಗದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದಂಥ ಬಹಿಷ್ಕಾರವು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ "1928ರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪಕ್ಷಗಳ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನವು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಒಮ್ಮತದ ನಿರ್ಣಾಯದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದ ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು 1928ರ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರ್ವಪಕ್ಷಗಳ ಸಭೆಗೆ ತನ್ನ ಕರಡು ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿತು"[೨]. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಮಿತಿಯು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವರದಿಯೇ ಭಾರತದ ಮುಂದಿನ ಆಡಳಿತದ ಕಾನೂನು ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಸಮಿತಿಯು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಕರಡನ್ನು ದಮನಿತ ವರ್ಗಗಳ ನಾಯಕರಾದಂಥ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಸಮಿತಿಯೂ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನೆಲದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವ **'ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು'** ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ **'ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆ'**ಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ತರಹದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದಂಥ ಅಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಬಗೆಗೆ ಯಾವ ವಿಧದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳು ಕೂಡ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೀಕರಣಕ್ಕೆ

ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದರು.

ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ಚರ್ಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 1946ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ನಿಯೋಗವು ತನ್ನ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರಂತೆಯೇ "ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು 1947ನೇ ಜನವರಿ 24ರಂದು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ನಿರ್ಣಾಯದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೇ ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭ ಪಟೇಲ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ 50 ಜನರು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದರು. ಆ 50 ಜನ ಪ್ರಾಜ್ಞಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖರು"[೨]. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆ ಮುಖೇನ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಪಸಮಿತಿ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಉಪಸಮಿತಿ, ಈಶಾನ್ಯ ಗಡಿಯ ಆದಿವಾಸಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉಪಸಮಿತಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮತ್ತು ಭಾಗಶಃ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉಪಸಮಿತಿಗಳು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಉಪಸಮಿತಿಗಳ ಪೈಕಿ ಡಾ.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಉಪಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸಭೆಯು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮುಖೇನ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ "ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಮೃತ್‌ಕೌರ್, ಹನ್ಸ್‌ಮಹತ್, ಸರ್ದಾರ್ ಹರ್‌ನಾಮ್‌ಸಿಂಗ್, ಜೆ.ದೌಲತ್‌ರಾಯ್, ಕೆ.ಟಿ.ಷಾ, ಮೀನುಮಸಾನೀ, ಅಲ್ಲಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್, ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ಸಿ, ಕೆ.ಎಂ.ಫಣಿಕರ್ ಹಾಗೂ ಮೌಲನಾ ಆಜಾದ್ ಅವರು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿತು. ಈ ಸದಸ್ಯರು ತುಂಬು ಬದ್ಧತೆಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ

ಉಪಸಮಿತಿಯು 1947ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 27ರಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಧ್ಯಂತರ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭ ಪಟೇಲ್ ಅವರಿಗೆ 1947ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 29ರಂದು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ". ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾದರಿಯ ಸಕಾರದ ರಚನೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಆವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವ'ರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ರಚಿತಗೊಂಡಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ತಜ್ಞರಾಗಿ "***1947ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 15*** ರಂದು ತಾವೇ ರಚಿಸಿರುವಂಥ ***'ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು'*** (ಖಾಚಿಣಇ ಚಿಟಿಜ ಒಖಿಊಖಾಃ) ಎಂಬ ಭಿನ್ನವತ್ತೆಯನ್ನು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪರವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೋರಿ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು". ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವಂಥ ಈ ಭಿನ್ನವತ್ತಳೆಯ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ, **"ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು;** ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪರಿಹಾರಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ರಕ್ಷಣೆ, ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಪಕ್ಷಪಾತ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ. **ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳು;** ಕೋಮು ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಅಪರಾಧ, ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋಧಿಸುವ ಅಥವಾ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಟ್ಟ ಅಪರಾಧ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಏಗ್ಗೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ನಿರ್ಬಂಧ. ***ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸವಲತ್ತುಗಳು;*** ಖಾತರಿಗಳು, ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಕಾರ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಸೇವಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ವಿಶೇಷ ಹೊಣೆಗಳು, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಾಳೆಯಗಳಿಗಾಗಿ, ಸವಲತ್ತುಗಳ ಮಂಜೂರಾತಿ ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ, ಸಂವಿಧಾನ್ಮಾಕ ಸವಲತ್ತುಗಳು, ಸವಲತ್ತುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ, ದೇಶಿಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ***ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು"*** ಎಂಬುದನ್ನು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹಾಗೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲದು ಎಂಬುವುದೇ ದಮನಿತ ವರ್ಗಗಳ ರಕ್ಷಕ

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮನದಾಳದ ಆಶಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡು, ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಭಿನ್ನವತ್ತಳೆಯು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪೂರ್ವ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಮಾದರಿಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಪ ಸಮಿತಿಯೂ ನೀಡಿರುವಂಥ ಪ್ರಧಾನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ, ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ನೆಲದ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜೆಗಳಗೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಒಂದು ದೂರದೃಷ್ಟಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲೇ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವೂ ಹಾಗೂ ಜಠಿಲವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಒಟ್ಟು 24 ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಎಂಟು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂಥ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಈ ಏಳು ವಿಭಾಗಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ; 1. "ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು–14 ರಿಂದ 18 ವಿಧಿಗಳು, 2. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು–19 ರಿಂದ 22 ವಿಧಿಗಳು, 3. ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹಕ್ಕು–23 ರಿಂದ 24 ವಿಧಿಗಳು, 4. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು –25 ರಿಂದ 28 ವಿಧಿಗಳು, 5. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಕ್ಕು–29 ರಿಂದ 30 ವಿಧಿಗಳು, 6. ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು–31ನೇ ವಿಧಿ, 7. ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಹಾರ ಹಕ್ಕು–32ನೇ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ"[೨].

ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಕಾಲಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಳು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೇ. ಆದರೆ, "1978ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 44ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ 31ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿದ್ದಂಥ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಗ್ರತೆಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂವಿಧಾನ ಇದಾಗಿದೆ"[೩]. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶ್ವದ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಇಷ್ಟೊಂದು ತಳಮಟ್ಟದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು

ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದಂಥ ಕಾರಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಮತಮೌಢ್ಯತೆ, ಅಸಮಾನತೆ, ತಾರತಮ್ಯತೆಯು ವಿಶ್ವದ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವುಗಳ ಅನುಭವ ಅಗತ್ಯ.

ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಗವೆಂದು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ, ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ "ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಜನತೆಯು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲು ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳು ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದೆ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುವಂತಿರಬೇಕು" ಎಂಬುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳೆಂದರೆ; ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರು ಅನುಭವಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಂಣಖುಡಖುಂಥಿ) ಆಡಳಿತಯಂತ್ರ. ಇವುಗಳು ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ದಮನಿತ ವರ್ಗಗಳ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಂಥ ಸಾಧನ–ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ನೀತಿ–ನಿಯಮ, ಕಾನೂನುಗಳ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದೇ ಆದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯತೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿಮ್ನವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಳಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ

ಹುದ್ದೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, "ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಉಪ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಪಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ 'ನಾಗರಿಕ ವರ್ಗ'ದ ಬದಲು 'ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ' ಎಂಬ ಪದವು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ, ಕರಡು ಸಂವಿಧಾನದ 10(3)ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಇಲ್ಲ"[ಫ] ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ 16(4)ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧತ್ವದ ನಿಯಮವನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ರೂಪಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಧಿಯ ಅನ್ವಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲರಂತೆ ತಾವು ಸಬಲೀಕರಣ ಹೊಂದಲು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರು ಎಂದಿಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರೇ ಆಗಿ ಉಳಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ಅನುಮಾನವು ಮೂಡಿಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸ್ವತಂತ್ರದ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜನವರ್ಗಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೂ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ, ಈ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೇ ದೂರವೇ ಈ ಜನವರ್ಗಗಳು ಉಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನಾಕಾರರು ಇವರ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಎಂಬ ಅಸ್ತ್ರದಂಥ ಕ್ರಮಗಳು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ದಮನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುಲು ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಅಸ್ತ್ರವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗೆಗೆ ವಹಿಸಿರುವ ಕಾಳಜಿಯು ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾವಾರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯು ಕೂಡ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿರುವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ***"ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮೂಲಭೂತವಾದವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂಥ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಸಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತೇ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವು ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಬೇರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಈಗಾಗಲೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅವಕಾಶಗಳ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಕೂಡ 'ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ"***[೯]. ಅಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತತೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಲ್ಲ, ಭಾಷೆ ಲಿಪಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಾಗೂ ಸದಾಕಾಲಕ್ಕೂ ಎಡಬಿಡದೇ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನಸಮುದಾಯಗಳೇ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು, ***"ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇಂಥ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಬಾಧ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಹೊರೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಹೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಇಂಥ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಿತಿಯೆಂದರೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗವು ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದಾಗ, ಸರ್ಕಾರವು ಬೇರೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು, ಅದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿರಲೀ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲೀ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಹೇರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ"***[೧೦] ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಇದು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಪರಿಗಣನೆಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಬಳಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತತೆ ಎಂಬುದು ಬಹುಮುಖವಾದ ಆಯಾಮವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಬೇರೆ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಬೇರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಜನವರ್ಗಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸ ಕಾರಣ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಮೂರ್ತ ಘೋಷಣೆಗಳು ಅವುಗಳನ್ನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಸ್ಥಿತ್ವದ ಯಥಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ನ್ಯಾಯಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಹೊಸ ವಿಧಿಯ ಅಳವಡಿಸಲು ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ **'ಸಂವಿಧಾನದ 32ನೇ ವಿಧಿಯ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಪರಿಹಾರ ಹಕ್ಕು'**.

ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಏನಾದರೂ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಭರವಸೆ ಕೊಡುವ ವಿಶೇಷ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಪರವಾಗಿದ್ದರು. ಇದು ಕೂಡ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಅವಕಾಶಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡೇ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಶವನ್ನು ಕೂಡ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಕರಡಿನಲ್ಲಿ ***"ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಹಾರ ಹಕ್ಕು 25ನೇ ವಿಧಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು 25(1), 25(2), 254ನೇ"***[illegible] ಉಪವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ***"ಸಂವಿಧಾನದ 32(2)ನೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ 'ಹೇಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್, ಮ್ಯಾಂಡಮಸ್, ಪ್ರೋಹಿಬಿಷನ್, ಕೋವಾರಂಟೋ ಮತ್ತು ಷರ್ಷಿಯೊರರಿ ಎಂಬಂತಹ 5 ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸ್ವಿಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ"***[illegible]. ಇವು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ***"ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಪರಿಹಾರ ಹಕ್ಕು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಧಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು 'ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿದ್ದಂತೆ' ಎಂದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಧಿ ಅನ್ವಯ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ರೀಟ್ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು"***[illegible]. ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಇದೇ ರೀತಿಯಾದಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂವಿಧಾನ ತಜ್ಞರಾದ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರೂಜ್ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಅವರು ***"ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇರುವ ತಳಪಾಯ"***[ಥಿ] ಎಂದು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿರುವ 32ನೇ ವಿಧಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು. ಈ ವಿಧಿಗೆ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ದೇಶವು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಸಾಲದು. ಆ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುದೇ ತರಹದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಖಾಸಗೀ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹೇಳಿರುವ ರಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ಯಾವ ಶಾಸನಸಭೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.***"ಶಾಸನಸಭೆಯು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ರಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ವಹಿಸುವ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಸಭೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದವಲ್ಲದೆ, ತರುವವರೆಗೆ ಈ ರಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ"***[ಥಾ] ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೇ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇದನ್ನು ನ್ಯಾಯಲಯವು ಸಂವಿಧಾನದ 3ನೇ ಭಾಗವು ನೀಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ 32ನೇಯ ವಿಧಿಯು ಭರವಸೆಯ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ರಕ್ಷಕ ವಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದರೆ, ಅಂಥವರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸದಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಅಪರಾಧ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂದಿಗೂ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿನ ದಮನಿತರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹಕ್ಕು-ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಕರು ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

[i] Jayapalan.N. (1998), Constitutional History Of India, Atlantic Publishers and Distributors, New Delhi, P.NO.92

[ii] ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರೆಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು (2015) ಸಂಪುಟ. 12, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ.21

[iii] ರಾಜಶೇಖರ್ .ಎಚ್.ಎಂ (2015) ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ, ಕಿರಣ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ಪುಟ.57–58

[iv] ಡಾ.ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರೆಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು (2015) ಸಂಪುಟ–01, ಪುಟ–440

[v] Dr. Babasaheb Ambedkar Writings and Speeches (1994) Department of Education, Govt. of Maharastra, Vol.1, P.No.387-449

[vi] ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ(2001)ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ,ಸರ್ಕಾರಿ ಮುದ್ರಾಣಾಲಯ,ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ– 5–16

[vii] Basu .D.D (2007) Introducation to the Constitution of India, P.No.354

[viii] Constituant Assembly Debates (1948) Vol.VII, P.No.41-43

[ix] ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರೆಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು (2013) ಸಂಪುಟ.13, ಭಾಗ–1, ಪುಟ. 109–110

[x] Canstituntent Assembly Debates (1948) Vol.VII, P.No. 922

[xi] ಪೈಲಿ .ಎಂ.ವಿ (ಮೂಲ) (1979) ಆರ್.ಎಲ್. ಅನಂತರಾಮಯ್ಯ (ಅನು) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಸರ್ಕಾರ, ಪುಟ.254

[xii] ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರೆಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು (2013) ಸಂಪುಟ.13, ಭಾಗ–1, ಪುಟ.116–117

[xiii] Dr. Babasaheb Ambedkar Writings and Speeches (1994) Vol.XIII, P.No.1012

[xiv] Canstituntent Assembly Debates (1948) Vol.VII, P.No.953

[xv] Alexandrowiz Charles .H (1957) Constitutional Development in India, Oxford University Press, Bombay, P.No.38

[xvi] Constituent Assembly Debates (1948), Vol.VII, P.No.952